De stad, de wijk, de Nieuwe Meervaart

Het (Amsterdamse) beleid rondom stedelijke transitie, spreiding, cultuur, ambities verzameld.

Van: [redacted]
Datum: Augustus 2019
Status voorlopig

Beste lezer. Werkend als projectmanager aan de opdracht voor een toekomstige Meervaart ben ik de afgelopen maanden een groot aantal officiële en minder officiële documenten tegengekomen of heb ik mogen ontvangen. Omdat het geheel nogal wat is heb ik door te knippen en te plakken uit de documenten passages gehaald die in meer of mindere mate te maken kunnen hebben met het haalbaarheidsonderzoek dat we voor de stad en de Meervaart uitvoeren. Als ik ergens iets vergeten ben, iets verkeert heb weergegeven en of geïnterpreteerd graag een melding. Tussen haken staat de verwijzing naar het document in de lijst van de bijlage. [redacted]

GRAAG KABINET houden en met zorg behandelen vanwege de in dit document genoemde getallen en de cijfers.

Inleiding

Amsterdam wil de leefbaarheid in de stad verbeteren, functies spreiden, de drukte in de binnenstad verminderen, zich, wellicht meer dan vroeger, richten op het ontwikkelen van de “buitenwijken”, wil kansen bieden aan al haar bewoners, zoekt manieren de verdere stedelijke ontwikkeling evenwichtig te laten verlopen. Het coalitie akkoord spreek van een *rechtvaardige, verbonden, vrije, democratische en duurzame stad*. **(14)**

Een van de stadsdelen waar deze ambities werkelijkheid worden is Amsterdam Nieuw West. Er wordt gebouwd en er worden nieuwe wijken ontworpen, bestaand vastgoed wordt opgeknapt, toekomstbestendig en klimaatneutraal gemaakt, de openbare ruimte en het openbaar vervoer verbeterd. Maar de stad is niet alleen een fysieke ruimte. Een stad is meer nog een sociale, culturele en economische ruimte waar mensen leven, wonen, werken, genieten, ontmoeten, geloven, spelen, leren etc.

Het centrumgebied van Nieuw West is een van de gebieden waar veel gebeurd en staat te gebeuren. Er wordt volop gebouwd en er worden plannen ontwikkeld voor nieuwe woongebouwen, het toevoegen van diverse stedelijke functies en het opwaarderen van de openbare ruimte. (18).Kan dit deel van Nieuw West nog meer dan nu een centrum worden voor haar bewoners en dat meer bezoekers zal en kan trekken en meer heeft te bieden?

De Nieuwe Meervaart is met een voorbereidingskrediet opgenomen in het strategisch huisvestingsplan **(12)** en de voorjaarsnota van 2019 **(23).** Het is de vraag hoe een Nieuwe Meervaart mede aanjager kan zijn voor de ontwikkelingen van CNW. Met andere woorden hoe kunnen we de Meervaart inzetten om het stedelijke beleid te vertalen naar een nieuwe toekomst gerichte werkelijkheid?

Het ontwikkelen van een nieuw Theater in stedelijke context is een spannend en enerverend vraagstuk. Een nieuwbouwplan voor een Theater is niet zo maar een vastgoedinvestering. Een Nieuw

Theater geeft betekenis aan een wijk een buurt een gemeenschap, aan opgroeien, aan leren en cultuur. Ook een goed gekozen locatie en aansprekende architectuur kunnen betekenis geven aan een cultuurgebouw met enorme impact op wijk buurt en stad. Zo spreken de gebouwen van EYE, het Moma in Bilbao of de Elbphilharmonie in Hamburg tot de verbeelding. Dat de Meervaart haar huidige locatie gaat verlaten staat nog niet vast. Naast een nieuw gebouw in of aan de rand van de Sloterplas wordt gestudeerd aan een groter gebouw voor de Meervaart op de huidige locatie. Dit als een sloop-nieuwbouwvariant en als combinatiegebouw met hotel en winkels. Wellicht over Meer en Vaart heen geconstrueerd, richting de Sloterplas. Kortom allure, drama, wellicht theater in optima forma.

De Meervaart

De Meervaart is een goed draaiende professionele organisatie, ontvangt subsidie van de gemeente Amsterdam en verdient haar geld met getoonde podiumkunst, muziek, film, educatie, cultuur en conferenties (60%), is bescheiden en timmert aan de weg met integratie, educatie, innovatie, talentontwikkeling, interculturele vraagstukken etc. **(22)**. De Meervaart werkt samen met tal van instellingen en presenteert voor een breed publiek. De Meervaart heeft een wijkfunctie een stedelijke functie maar trekt ook bezoekers uit de regio. **(7 en 22)**

Een toekomstbeeld

De Meervaart heeft ambities geformuleerd **(7 en 13)** om samen met haar partners te werken aan een nieuwe toekomst. Een eerste globaal ruimtelijk programma is opgesteld: ca. 14.500 m^2.**(5)** Groter dan de huidige locatie van ca. 9.000 m^2 voor een breder programma. De eerste stichtingskosten-raming voor een nieuw gebouw, door BBN uitgevoerd in opdracht van K&C, bedraagt ca. 85 miljoen **(5)** opgenomen in de voorjaarnota. Als kwaliteitsniveau is uitgegaan van de allure á la EYE-film. **(6)**

De Meervaart heeft een aantal partners waaronder ICK-Amsterdam, Danshuis, ISH-Amsterdam, Meervaart Studio, vijf huisgezelschappen, Oxville Cinema etc. De huisgezelschappen zijn Het Amsterdams Andalusisch Orkest, George en Eran , Wat We Doen en Jacop Ahlbom. De Meervaart wil geen zalenverhuur bedrijf zijn maar een dynamische en producerende, culturele hub in Amsterdam West die ruimte biedt aan meerdere gezelschappen. (7 - 22)

De Meervaart kan met haar toekomstplannen groeien naar een theater met 200.000 bezoekers in plaats van de huidige 133.962 **(22)** . Zeker nu het aantal inwoners in Nieuw West de komende jaren stijgt, de inkomens verbeteren en de samenstelling van de bevolking veranderd. Natuurlijk ook afhankelijk van de programmering, de functies die in een gebouw komen en natuurlijk afhankelijk van de locatie en de architectuur.

In haar toekomstvisie heeft de Meervaart dit als volgt gedefinieerd. De Nieuwe Meervaart:

- Vraagt om ruimtes en faciliteiten waar gemaakt, geleerd en gepresenteerd kan worden. Bij voorkeur zo flexibel mogelijk.
- Wordt een plek, waar zowel de traditionele podiumkunsten als de nieuwe en innovatieve makers, een passende werk- en presentatieplek krijgen,
- waar zij de komende 50 jaar mee uit de voeten kunnen.
- Biedt volop studioruimte voor het groeiende aantal Meervaart Studio-kinderen en -jongeren – van beginner tot zeer gevorderd – om zich te ontplooien.

- Beschikt over uitstekende werkplekken in de vorm van vergaderfaciliteiten, congres-en kantoorruimte – hiermee wordt een belangrijk deel van de eigen inkomsten zeker gesteld.
- Is minimaal 16 uur per dag, 7 dagen per week open.
- Biedt toegang tot de Sloterplas, waar nieuwe, hoogwaardige openbare ruimte wordt gecreëerd – eventueel in combinatie met een wandelgebied, een aanleghaven, een daktuin en goede mogelijkheden voor openbaar toegankelijke horeca. Een unieke plek om te genieten van licht, lucht en ruimte.
- Geeft de bewoners van Amsterdam Nieuw-West en alle toekomstige bezoekers uit Amsterdam en omstreken, het gevoel dat dit cultuurgebouw van hen is – een aantrekkelijke plek waar je naar een voorstelling, les, congres of zelfs werk kunt gaan, een ontmoetingsplek waar je kunt verblijven en recreëren. **(13)**

De gemeente Amsterdam

Cultuurbeleid

Het coalitieakkoord van het huidige college:

> *"Geografische spreiding van het cultuuraanbod, bijvoorbeeld via cultuurhuizen, verdient in het volgende Kunstenplan verdere uitwerking".*

Amsterdam werkt al geruime tijd ook in het culturele domein aan spreiding van functies. Het kunstenplan 2017-2020 speekt daar als volgt over:

> *Mede vanwege het belang van internationale netwerken die vanuit de buurten ontstaan en in stand worden gehouden, kiest de AKr ervoor om investeringen in de culturele infrastructuur vooral op plekken buiten het centrum te doen. Dit betekent onder meer een verhoging van de Kunstenplansubsidie voor de vier cultuurhuizen, te weten Tolhuistuin, Bijlmer Parktheater, de Meervaart en Podium Mozaïek*. **(20)**

Ruimte voor Kunst en cultuur. Een thematische verkenning in het kader van Koers 2025

> *Een speciale rol is weggelegd voor de cultuurhuizen, waarvan er momenteel vier bestaan. Het gaat om de Meervaart (Nieuw- West), Podium Mozaïek (West), het Bijlmer Parktheater (Zuidoost) en de Tolhuistuin (Noord). Elk van deze instellingen heeft een eigen ontstaansgeschiedenis en een eigen profiel maar alle cultuurhuizen hebben dezelfde functie. Ze bieden een brede, laagdrempelige programmering, richten zich op omliggende buurten en zijn ook grootstedelijk actief en internationaal georiënteerd op met name de herkomstlanden. Het zijn multifunctionele instellingen die verbindingen tot stand brengen tussen bewoners en aanbod, tussen buurt en stad, tussen talenten en professionals.**(21)***
>
> *Het gebied rond de Sloterplas: het stadsdeel Nieuw-West transformeert en een grootstedelijke voorziening kan deze transformatie versterken. Er zijn twee verkenningen uitgevoerd. Eén voor een tweede hoofdvestiging van het Amsterdam Museum rond de Sloterplas en een voor en nieuw onderkomen voor de Meervaart aan de Sloterplas.* ***(21)***
>
> *Onderzocht wordt of voor de Meervaart een nieuw gebouw aan de Sloterplas ontwikkeld kan worden.(21)*

Mede op basis van de bovengenoemde verkenning is door de gemeente een strategisch huisvestingsplan voor de culturele sector opgesteld. De wethouder Kunst en cultuur spreekt in haar voorwoord als volgt:

> *In de afgelopen periode is de groei van de stad niet hand in hand gegaan met de groei van kunst en cultuur. Daarom vind ik het van belang dat we nu kiezen voor een systematische aanpak en hierdoor systematisch bouwen aan een complete stad. In Noord, Nieuw-West en Zuidoost is daarbij een inhaalslag nodig.* **(12)**
>
> *Nieuw gebouw voor de Meervaart. Vervangende nieuwbouw Meervaart / Zoekgebied rondom Sloterplas / Oppervlak: 15.000 m2 waarvan ca. 3.000 m2 uitbreiding t.o.v. huidige locatie. Het huidige gebouw van de Meervaart is verouderd en te klein voor de plannen die de Meervaart heeft samen met dansgezelschap ICK Amsterdam. In het rapport 'Culturele investeringsrekening Amsterdam' (1 november 2017) van de Amsterdamse Kunstraad dat mede bedoeld is als input voor het Cultuurbeleid 2021-2024, wordt aangegeven dat een cultureel icoon (een 'game changer') nodig is om het gebied rond de Sloterplas op de kaart te zetten. Het rapport geeft duidelijk aan dat er voor de middellange termijn kansen benut zouden moeten worden om met de Meervaart het centrum van stadsdeel Nieuw-West definitief op de kaart te zetten. De Kunstraad noemt de Meervaart ook als goed voorbeeld van aanbod met sociale impact. Daarmee wordt gedoeld op het feit dat de Meervaart veel verschillende en nieuwe publieksgroepen bereikt. Stadsdeel Nieuw-West onderzoekt momenteel samen met de Meervaart of een nieuwe Meervaart aan de Sloterplas in combinatie met herontwikkeling van de huidige Meervaartlocatie, ruimtelijk inpasbaar en financieel haalbaar is. De Meervaart is gemotiveerd om een uniek en bij een centrum passend aanbod te realiseren aan de Sloterplas, vooral vanuit haar cultuurprogramma maar ook vanuit haar talentontwikkelingsdoelstellingen gericht op het stadsdeel.* ***(12)***

Uit de brief van de wethouder over de contouren van het komende kunstenplan (mei 2019):

> *Kunst- en cultuuractiviteiten in buurten verrijken de leefomgeving, dragen bij aan sociale cohesie en aan persoonlijke ontwikkeling van mensen. Vooral daar waar kunst en cultuur nu minder aanwezig is en een inhaalslag nodig is, wil het college investeren. Concreet gaat het om de stadsdelen Noord, Nieuw-West en Zuidoost. Dit zijn ook de stadsdelen waar nieuwe woonwijken worden gebouwd en een nieuwe behoefte is aan culturele programmering, een podium of een openbare bibliotheek, kunst in de openbare ruimte en tijdelijke initiatieven. Zo werken we aan inclusieve groei en bouwen we een complete en leefbare stad. (26)*
>
> *Daarom wil het college inzetten op een goede, samenhangende infrastructuur voor zowel cultuureducatie (accent op leren en verder ontwikkelen) als cultuurparticipatie (accent op meemaken en meedoen). Dit zijn geen gescheiden domeinen, ze lopen in elkaar over.*
>
> *Daarnaast wil het college kunst en cultuur ook toegankelijker maken voor andere groepen en individuen die nu nog drempels voor actieve deelname ervaren. Vanuit de gedachte van een inclusief cultuurbeleid roept het college culturele instellingen op hieraan bij te dragen.*
>
> *Om doorstroming van talenten mogelijk te maken, de keten van talentontwikkeling te versterken is meer structurele samenwerking binnen de sector nodig. A-Bis-instellingen maar ook andere instellingen kunnen hier een belangrijke rol in spelen. In dit kader wil het college ook kijken naar de functie van de podia en de behoefte om presenteren, produceren en talentontwikkeling meer te combineren. Daarmee ontstaat ook meer ruimte voor nieuwe makers.*
>
> *In Nieuw-West zal een nieuw gebouw voor de Meervaart worden gerealiseerd. Deze grootstedelijke voorziening in een stadsdeel waar een inhaalslag nodig is als het gaat om kunst en cultuur én waar nieuwe woonwijken zullen verrijzen, draagt ook bij aan de spreiding van het culturele aanbod in de stad.*

Amsterdamse Kunstraad. Verkenning 2019 (2019)

> *De kunstraad ziet de beste kansen in het uitbreiden van de fysieke stedelijke infrastructuur bij [:……] beeldbepalende gebouwen op strategische plekken (bijvoorbeeldeen nieuwe Meervaart en een internationale OBA)* ***(29)***

Ruimtelijk beleid

Amsterdam werkt hard aan programma's om de druk op en drukte in de stad te verlichten. De drukte manifesteert zich de afgelopen decennia voornamelijk binnen de ring A10. Amsterdam groeit met 11.000 inwoners per jaar en dit heeft grote invloed op de woningmarkt en de prijzen die blijven stijgen, ook buiten de ring en in Noord. Met koers 2025 streeft Amsterdam er naar in de komende jaren meer dan 50.000 woningen te realiseren waaronder een groot deel in Nieuw West.**(15)**

Drukte in de stad heeft ook te maken met meer en meer bezoekers, toerisme, economische groei, Brexit, en omdat voorzieningen zoals musea, cultuurpaleizen, onderwijs, recreatie, Leisure, shopping, eten, drinken zich nu nog vooral concentreren binnen die ring. Daar gaan de bezoekers heen, daar gaan de Amsterdammers heen. In Nieuw West is niet veel te doen maar in de stad des te meer.

De centrum-periferie benadering van vroeger verandert in een streven naar een multipolaire stad. Een stad met meerdere centra en aantrekkelijke voorzieningen. Centra met een eigen karakter. Maar wat is het karakter van dit nieuwe centrum in West en kan de Meervaart en haar partners dat mede vorm geven?

Amsterdam streeft er ook naar om, meer nog dan nu het geval is, een **inclusieve stad** te zijn, een complete stad, een plek waar alle inwoners zich thuis voelen, kansen hebben, een toekomstperspectief en veilig en gezond kunnen leven. Amsterdam wil een duurzame stad zijn, ook sociaal maatschappelijk. Woningen bouwen alleen is dan niet genoeg. Maatschappelijke voorzieningen, waaronder kunst en cultuur, sport en educatie zijn een essentieel onderdeel van deze inclusieve stad. In een multipolaire stad hebben de diverse centra ook de bijbehorende voorzieningen en een eigen karakter. Wil een centrum elders kunnen functioneren en aantrekkelijk zijn dan horen daar voorzieningen als winkels, restaurants, cafés, terrassen, binnen en buitensport, theaters, popzalen en bioskopen etc. bij. Het verminderen van de drukte in de oude stad kan alleen als ook de voorzieningen meer worden gespreid over de wijken. Voorzieningen moeten meegroeien in de nieuwe polen door zich er te vestigen of door de bestaande voorzieningen te vernieuwen, vergroten en te versterken. De Meervaart en de andere in Nieuw West aanwezige culturele, educatieve partners kunnen bij uitstek de dragers zijn van deze ambitie, dit verlangen, deze toekomst. Dit gaat niet vanzelf en kan alleen als het verlangen gerealiseerd wordt, als Amsterdam bereid is daarin te investeren.

Nieuw West

Nieuw West is met 155.000 inwoners het grootste stadsdeel van Amsterdam **(18)**. In de komende jaren worden er volgens Koers 2025 tienduizenden woningen bijgebouwd en groeit de bevolking richting de 200.000.**(18)**

Het is aannemelijk te stellen dat de wens van bewoners naar goede voorzieningen mee zal stijgen. Vanuit de stad rukken, verspreid over het stadsdeel, de broedplaatsen, nieuwe cafés en restaurants op naar het westen. Ook andere trends hebben invloed op de wens naar meerdere en gevarieerde voorzieningen: samenstelling van de bevolking die voornamelijk jong is, het aantal studenten in de wijk dat toeneemt, het stijgende gemiddelde inkomen van inwoners. De plaats waar nu al veel

voorzieningen zijn en waar het stadsdeel inzet op een verdere groei en grotere diversiteit van het aanbod.

Centrum nieuw west

De Meervaart ligt in een plangebied dat volop in ontwikkeling is: Centrum Nieuw west (CNW). De bouw voor 3.000 woningen is vergund en in fase 2 worden daar de komende jaren 1360 woningen. aan toegevoegd **(18).** Er wordt daarnaast ca. 34,.000 m2 aan overige functies bijgebouwd.

De betekenis van de Meervaart in en voor het centrumgebied is belangrijk en de projectgroep CNW denkt samen met de Meervaart al geruime tijd na over de (her)ontwikkeling van het gebouw en haar omgeving. Er zijn de afgelopen jaren een aantal verbouwstudies gemaakt. Er is, samen met MRP in 2014 een uitgebreide studie uitgevoerd. De bedoeling was het huidige gebouw te vergroten met extra zalen en studio's. Tevens is onderzocht of op het plot een hotel met 200 kamers is te realiseren. Dit leverde voor de Meervaart geen optimale oplossingen. Dat ging met name over logistiek, een financiële compensatie en de conferentiefunctie. CNW en de betrokken ontwikkelaar MRP waren ook niet overtuigd van de geschetste oplossingen **(2)**.

Er is door de directie Ruimte en Duurzaamheid (R&D) een eerste onderzoek gedaan naar mogelijke alternatieve locaties voor de Meervaart waarbij vijf locaties zijn onderzocht **(3).** Deze studie is door R&D intern besproken **(4)** waarbij de huidige locatie (in een sloop Nieuwbouw variant) en de locatie in de zuidwesthoek de voorkeur kregen. Geadviseerd werd in overleg te treden met de commissie ruimtelijke kwaliteit.

Op 6 januari 2019 zijn de nieuwe plannen voor de ontwikkeling van centrum Nieuw West fase 2 in de commissie ruimtelijke kwaliteit besproken.

> "Het CNW heeft door de afwijkende functie als winkelcentrum en de talloze ingrepen uit het verleden een structuur die afwijkt van die van de aanliggende delen van Nieuw West". "[…] de oever van de Sloterplas ziet de commissie in dit verband niet zozeer als een bouwlocatie, maar primair als een landschappelijke opgave die de volle breedte van het waterfront betreft en die beter benaderd kan worden in samenhang met de andere groene randen van de plas". **(11)**

> "De commissie ziet geen toegevoegde waarde in het grote, iconische volume aan de zijde van de Sloterplas. Deze zal vanwege de omvang en hoogte dominant aanwezig zijn en afbreuk doen aan het landschappelijke karakter van de plas. Een bijzondere toevoeging is te rechtvaardigen vanuit een bijzondere functie, waarbij wordt opgemerkt dat iconisch niet per definitie groot of hoog is"**(11).**

Centrum nieuw West heeft haar kernwaarden geformuleerd: diversiteit die tot uiting komt in "ontmoeten, hoog stedelijk, groen en blauw". Deze ambitie is verwoord in het nieuwe SPVE **(18).** Deze diversiteit komt tot uiting in openbare ruimte, voorzieningen, Leisure, cultuur etc.

In 2018 is in opdracht van de MV en de projectgroep CNW door UNSTUDIO een schetsplan gemaakt van een gebouw in de Sloterplas in de zuidwesthoek van de Sloterplas. Deze plannen zijn niet openbaar gemaakt en intern gehouden. (8 en 9).

Cultuurhistorie

Door de gemeente Amsterdam is een cultuurhistorische waarde kaart opgesteld in 2010 **(24)** gevolgd door de Nota Cultuurhistorie Amsterdam Nieuw West in 2013 **(25)**.

Daarin wordt het centrumgebied NW aangeduid als “UAP Basis” met de volgende richtlijnen:
Bebouwing

- *Bebouwing houdt rekening met beleving Raamwerk:*
- *Alle verkavelingsvormen vanuit cultuurhistorie toegestaan*
- *Nadere eisen aan bebouwing vanuit ander beleid (leefmilieus) en stedenbouwkundige plannen.*

Netwerken:

- *Groene, blauwe en grijze Raamwerk blijft in stand;*
- *Bomentaal minimaal op niveau Raamwerk;*
- *Lagere schaalniveaus worden bepaald vanuit stedenbouwkundige plannen en ander beleid.*

Historie

De eerste ontwerpen van de wijk waren schematisch maar spreken intenties uit. De zuidwest zijde en oever van het meer waren als onderdeel van het park en als groen aangemerkt.
https://nl.wikipedia.org/wiki/Westelijke_Tuinsteden

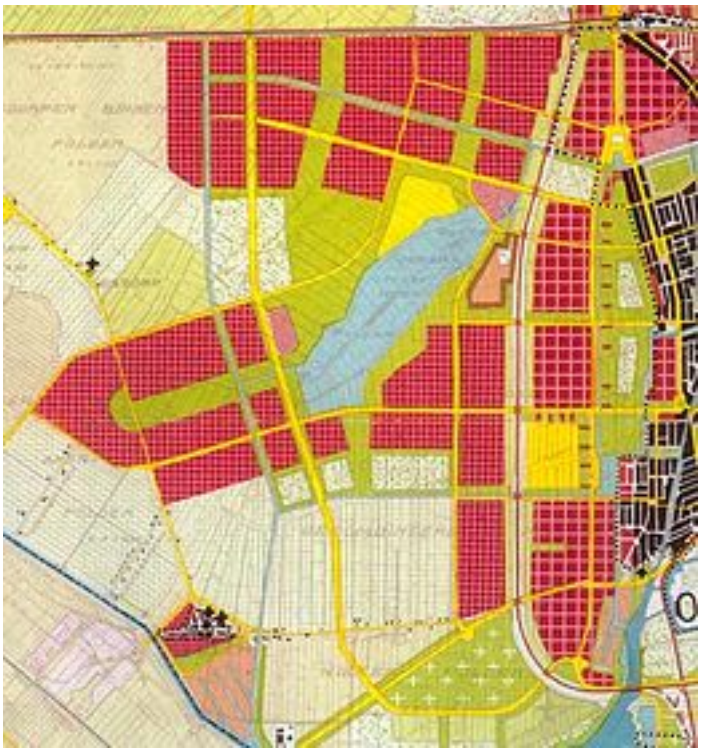

Figure 1 De Westelijke Tuinsteden als onderdeel van het AUP

Over park, natuur en groen

Over het groen, en het water, de Sloterplas en de Sloterplas is aangewezen als “Rijks Wederopbouw Gebied Westelijke Tuinsteden”.

> *De rijksoverheid heeft de "Visie Erfgoed en Ruimte: Kiezen voor Karakter" opgesteld. De visie is een aanvulling op de "Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte". De "Visie Erfgoed en Ruimte" geeft aan hoe het rijk het cultureel erfgoed borgt in de ruimtelijke ordening. Een van de prioriteiten in het gebiedsgerichte erfgoedbeleid van het rijk is de wederopbouwperiode. In de "Visie Erfgoed en Ruimte" zijn dertig wederopbouwgebieden (1940-1965) van nationale betekenis geselecteerd. Een van de dertig wederopbouwgebieden zijn de Westelijke*

tuinsteden. De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed zal bestuurlijke afspraken maken met het dagelijks bestuur om de bijzondere kwaliteiten van dit gebieden te behouden en te versterken. Deze borging wordt vastgelegd in het bestemmingsplan. ***(25)***

Over de beleidsintentie stadsparken. Onder andere het Sloterpark en een (Natuurwaardekaart)

Hoge bezoekersaantallen en een hoge gebruiksintensiteit, De voorzieningen en de ontsluiting moeten erop afgestemd zijn zoveel mogelijk mensen te bedienen, zonder dat het groene karakter verloren gaat. Binnen de randvoorwaarden van het recreatieve gebruik moet het beheer erop gericht zijn dat het park zo veel mogelijk planten en dieren herbergt. Parken mogen niet opgevuld worden met verspreide maar dominante bebouwing. Het cultuurhistorische karakter moet in stand blijven. Evenementen die aansluiten bij de mogelijkheden, de omvang en de opzet van het park. ***(16- 26)***

Figure 2 Hoofd groenstructuur

Documenten

1. AMSTERDAMSE KUNSTRAAD. (31 oktober 2017). Advies Culturele Investeringsrekening Amsterdam.
2. Gemeente Amsterdam Stadsdeel Nieuw West. (21 juni 2013) Uitwerkingsplan Uitbreiding Meervaartcomplex.
3. Gemeente Amsterdam. Ruimte en Duurzaamheid. (8 februari 2017).Locatie vergelijking Nieuwbouw De Meervaart CNW.
4. Gemeente Amsterdam. Ruimte en duurzaamheid. (16 maart 2018). Aantekeningen collegiaal overleg.
5. Kunst en cultuur 23 November 2018). Investeringskosten kengetallen Kunst en Cultuurprojecten Amsterdam.
6. BNN adviseurs. (z.d.) Kwaliteitsniveaus en referentieprojecten.
7. Meervaart i.s.m. Centrum Nieuw West. (z.d.). Maken leren en presenteren in de nieuwe Meervaart aan de Sloterplas.
8. UNS UNSTUDIO, (26 april 2018). Design Update Theater de Meervaart
9. UNS UNSTUDIO, (30 mei 2018). Haalbaarheidsstudie.
10. Gemeente Amsterdam, stadsdeel Nieuw West. 29 mei 2013. Uitwerkingsplan Zuidwestoever Sloterplas.
11. Gemeente Amsterdam. Commissie Ruimtelijke Kwaliteit. (d.d. 16-01-2019) advies nr. 2019-2 Centrum Nieuw West (Osdorp).
12. Gemeente Amsterdam. (z.d). Ruimte voor kunst en cultuur. Strategisch huisvestingsplan 2020-2025.
13. De Nieuwe Meervaart. (13 maart 2019). Baken in de multipolaire stad Amsterdam.
14. Gemeente Amsterdam. Een nieuwe lente en een nieuw geluid. Mei 2018. Coalitieakkoord groenlinks/d66/pvda/sp
15. Gemeente Amsterdam. (Versie april 2016) Koers 2015 Ruimte voor de stad.
16. Gemeente Amsterdam. Natuurwaarden in kaart 2016.
17. Gemeente Amsterdam Nieuw West. 22 maart 2019) Centrum nieuw West Fase 2. Ruimtelijke verkenning.
18. Gemeente Amsterdam. CNW Voorlopig ontwerp fase 2 (16-04-2019)
19. Gemeente Amsterdam. (9 januari 2018). Amsterdamse Referentienorm voor maatschappelijke voorzieningen, groen en spelen.
20. Gemeente Amsterdam. (z.d.) Kunstenplan2017-2020
21. Gemeente Amsterdam. (z.d.) Ruimte voor kunst en cultuur. Thematische verkenning in het kader van Koers 2025
22. De Meervaart (2019). De Meervaart Cultuurhuis in Amsterdam Nieuw West dat aansluit bij de grootstedelijke samenleving. Jaarverslag 2018.
23. Gemeente Amsterdam. (2019) Voorjaarsnota 2019
24. Gemeente Amsterdam. (mei 2010) Ordekaart UAP Osdorp
25. Gemeente Amsterdam. (26 juni 2013). Nota Cultuurhistorie Amsterdam Nieuw-West. Spelregels voor Ruimtelijke Ontwikkeling
26. Hoofdgroenstructuur Type Stadsparken
27. Gemeente Amsterdam (mei 2019) Brief contouren kunstenplan 2021-2024
28. Amsterdamse Kunstraad (2019) Verkenning 2019.